XI PREMIS AMC DE MUSEOLOGIA
2026

Candidatura del Museu del Suro de Catalunya. Palafrugell

El Museu del Suro de Catalunya no només preserva
un passat, construeix un futur.

És patrimoni viu, identitat compartida i, sobretot, un museu
imprescindible per al segle XXI.

DADES DE LA INSTITUCIÓ

Nom del museu: Museu del Suro de Catalunya. Palafrugell.
Any de fundació: 1973 (fundació del Museu Municipal), 1991 (Museu del Suro de Palafrugell), 2021 (Museu del Suro de Catalunya. Palafrugell).
Tipus de gestió: Organisme autònom depenent de l'Ajuntament de Palafrugell.

CANDIDATURA

1. Un museu únic al món

El Museu del Suro de Catalunya és avui el gran centre de referència internacional dedicat a la cultura, la història i la indústria del suro. És molt més que un museu: és la veu del que Josep Pla va definir com una civilització: la del suro, una activitat que va transformar els paisatges, les viles, les relacions socials i fins i tot la identitat d'un país. Jaume Vicens Vives la definia com "la més catalana de les nostres indústries", i avui el museu li dona cos i relat en el segle XXI. Situat a l'antic complex industrial de Can Mario a Palafrugell, combina la potència del patrimoni arquitectònic amb una nova museografia innovadora, accessible i compromesa amb els reptes contemporanis.

2. De museu local a projecte nacional

La idea de fer un museu dedicat al suro va néixer a finals dels anys 1980, però va ser al 1991 quan es va convertir l'antic museu municipal en un espai monogràfic de recerca, preservació i difusió de la memòria surera. Amb els anys, s'ha consolidat com a Museu del Suro de Catalunya, secció del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. S'han dedicat més de trenta anys a consolidar col·leccions, recollir memòria oral i establir aliances acadèmiques i internacionals. S'ha construït també un Centre de Documentació, una Biblioteca especialitzada i un arxiu de memòria oral (Les Veus del Suro), que preserva testimonis d'un món en transformació. Tot plegat ha convertit el museu en referent internacional, amb vincles amb Portugal, França i universitats de l'Estat espanyol.
El 21 de setembre de 2024 s'inaugurà la nova exposició permanent, culminant el trasllat definitiu a Can Mario després de dotze anys de treball. És el resultat d'un llarg camí de creació de producte que ara cal explotar amb finalitats socioculturals i de desenvolupament local i territorial.

3. Un patrimoni arquitectònic singular rehabilitat

La façana Modernista i el mòdul d'accés: un nou espai urbà

L'edifici del museu té una façana d'estil modernista, obra de l'arquitecte General Guitart Lostalo, amb una imponent porta de ferro, una de les peces més importants del museu.

Sala d'Actes "Miquel Vincke i Meyer"

La Sala d'actes és un espai versàtil amb capacitat per a 104 persones. A més dels usos del propi museu, acull actes i iniciatives d'associacions i entitats. És un espai viu al servei de la comunitat.

Sala d'exposicions temporals: Espai Manufactures

L'Espai Manufactures, de 240 m^2 permet acollir exposicions de diverses dimensions i amb requeriments de muntatge molt diferenciats gràcies al seu equipament adaptable i flexible.

La petita sureda

L'espai central de l'edifici és un pati on s'ha plantat una sureda, l'origen del relat del museu.

Cal Ganxó

Casa burgesa que formava per del complex fabril de Can Mario. Rehabilitada per acollir-hi les oficines del personal d'administració del museu així com el Centre de documentació Ramir Medir i l'Enoteca.

Torrassa refrescadora i dipòsit d'aigua

Projectada per l'arquitecte General Guitart i Lostalo, va ser declarada BCIN l'any 2000 i rehabilitat entre el 2001 i el 2002. Accessible a través d'un centre d'interpretació inaugurat el 2010, forma part del Museu.

Bòbila Vella. Els primers forns d'aglomerat negre de suro

L'any 2013 va començar el projecte final de rehabilitació per convertir l'entorn dels forns en una plaça pública oberta com un espai arqueològic industrial

4. La nova exposició permanent (2024): el cor del projecte

Amb 1.200 m² de superfície, la nova exposició permanent és un recorregut immersiu i plural que explica el suro des de múltiples perspectives. El projecte parteix d'un principi fonamental: garantir l'accessibilitat universal, tant per a persones amb limitacions físiques com per a públics amb interessos diversos. Cada visitant pot construir el seu itinerari lliurement: ja sigui un passeig ràpid, una descoberta educativa o una immersió profunda:

- Planta baixa: amb l'audiovisual introductori *La revolució del suro* i l'exposició que presenta els paisatges, els diversos usos històrics i les propietats físiques del material. També acull espais d'aprenentatge com el Minimón (0-6 anys), l'aula Suberlab i l'espai literari Literasuro.
- Planta pis: un viatge per l'evolució històrica de l'activitat surera, des de l'antiguitat fins a la robotització, amb interactius mecànics, un espai dedicat a la creativitat i l'artesania, i una zona de jocs de suro.

Amb més de 700 objectes i documents exposats, el discurs és innovador, accessible i inclusiu, amb adaptacions per a persones invidents (senyalització amb podo tàctils, àmbits d'exposició tàctils i un espai de lectura amb sistema Braille). Els visitants gaudeixen d'un sistema pioner d'audiovisuals sincrònics en quatre idiomes i amb llengua de signes catalana, capaç de recollir dades d'ús per a la millora constant. La tecnologia és present, però sempre subordinada a les necessitats de comunicació, al servei del relat i de la comprensió. En definitiva una exposició que ofereix una experiència personal, transformadora i única per a cada visitant.

5. Investigació, inclusió i educació

El Museu del Suro ha construït un ecosistema de coneixement i divulgació:

- Recerca i coneixement: trenta anys d'investigació històrica, tècnica i social, projectes com *Les Veus del Suro* o la creació de la Càtedra d'Estudis Surers amb la UdG, així com col·laboracions internacionals amb Portugal i França.
- Accessibilitat i inclusió: aliances com Apropa Cultura i programes adaptats per a col·lectius vulnerables, en col·laboració amb entitats del tercer sector, per fer del museu un espai d'accessibilitat universal.
- Educació: més de vint activitats per a infants i joves, amb el suro com a fil conductor per treballar disciplines com ciència, història, ecologia, tecnologia i arts.
- Comunitat: programes públics i culturals que integren el museu en la vida quotidiana i festiva de Palafrugell i de tot Catalunya.

6. Missió nacional i projecció de futur

Amb la seva nova exposició, el Museu ha assolit la seva missió nacional: explicar el relat global del món surer com a patrimoni compartit de Catalunya i del Mediterrani. Articula una narrativa col·lectiva: del bosc al taller, de l'artesania a la robotització, del local al global. El seu discurs és també contemporani: aborda el canvi climàtic, els riscos laborals, les migracions, el gènere, la mecanització i els reptes del futur. Així, el passat es converteix en clau per comprendre el present i imaginar el demà.

7. Un Museu necessari per al segle XXI

El Museu del Suro de Catalunya no és només possible: és absolutament necessari. Sense ell, Catalunya i el nord-est català quedarien orfes del testimoni d'una activitat industrial que ens va obrir al món i que va transformar paisatges, pobles i maneres de viure. És un projecte arrelat al territori però amb vocació universal. Un museu que difon la revolució industrial del suro, origen d'una Catalunya diversa i polièdrica, i que avui es projecta amb una nova museografia que interpel·la el present des del passat i obre finestres a futurs possibles. Nascut del rigor de la recerca, de la preservació patrimonial i de la innovació museogràfica, és un projecte exemplar que converteix el llegat del suro en patrimoni viu i motor de futur. Parlem d'un museu referent en patrimoni industrial i cultural europeu i, sobretot, d'una plataforma de canvi social que fa honor a la seva missió: conservar, explicar i projectar la civilització del suro cap al futur.